

JÄRVI-SUOMEN PARTIOLAISTEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA

Versio	5.4.2023
Hyväksytty	Piirihallituksessa 2.5.2023
Päivitysvastuu	Järvi-Suomen partiolaisten moninaisuusryhmä
Päivityssykli	Päivitystarve tarkistetaan kerran vuodessa vuoteen 2025 asti
Seuraava päivitys	Seuraava laajempi päivitys tehdään vuonna 2025

Tämä Järvi-Suomen Partiolaisten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on voimassa 2023–2026, se tarkistetaan kerran vuodessa ja päivityksiä tehdään tarpeen mukaan.

Partion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa määritellään, miten tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja moninaisuuden toteutuminen varmistetaan partio toiminnassa. Tämä suunnitelma on tarkoitettu partion luottamushenkilöille. Suunnitelma ohjaa kaikkea Järvi-Suomen Partiolaisten toimintaa ja suunnitelma on osa uusien luottamushenkilöiden perehdytystä.

1 Partion moninaisuusvisio

Partion moninaisuusvisio on Suomen Partiolaisten, A-jäsenten ja -lippukuntien yhteinen tavoite.

Partion moninaisuusvision mukaan jokainen saa harrastaa ja tehdä vapaaehtoistyötä partiossa kokematta häirintää tai syrjintää. Tavoite edellyttää, että jokainen partiolainen

- osaa ja tarvittaessa uskaltaa puuttua havaitsemaansa syrjintään ja epäasialliseen käytökseen sekä
- tunnistaa ennakkoluulonsa ja piiloasenteensa sekä antaa niiden olla vaikuttamatta omaan toimintaansa partiossa.

Partio toiminta on avointa kaikille, jotka hyväksyvät partioliikkeen arvopohjan. Partion jäsenistö on moninaista ja aiempaa saavutettavamman toiminnan eteen tehdään päämäärätietoisesti töitä. Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen kohtelu voi edellyttää myös positiivista erityiskohtelua ja toiminnan mukauttamista, jotta mahdollisuudet osallistua toimintaan olisivat kaikille samat yksilön ominaisuuksista riippumatta.

2 Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus partiossa

2.1 Tasa-arvo ja syrjintä

Tasa-arvolla tarkoitetaan miesten, naisten, muunsukupuolisten sekä sukupuoleltaan määrittelemättömien ihmisten välistä tasa-arvoa. Tasa-arvolaki (laki miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta 609/1986) kieltää syrjinnän sukupuolen perusteella. Syrjinnällä tarkoitetaan eri asemaan asettamista esimerkiksi sukupuolen, sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella. Syrjintä tarkoittaa myös eri asemaan asettamista vanhemmuuden, perhehuoltovelvollisuuden tai esimerkiksi raskauden vuoksi. Syrjintää on myös seksuaalinen häirintä ja häirintä sukupuolen perusteella sekä näihin liittyvät käskyt ja ohjeet.

2.2 Yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaisesti sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia, eikä ketään saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

2.3 Moninaisuus

Moninaisuus on käsite, joka tarkoittaa ihmisen ainutkertaisia ominaisuuksia, kuten yksilön varallisuutta, terveyttä, seksuaalisuutta, sukupuolta tai etnistä tai kulttuurista taustaa. Moninaisuuden huomioon ottaminen tarkoittaa ihmisten erojen kunnioittamista turvallisessa ympäristössä.

2.4 Esteettömyys ja saavutettavuus

Esteettömyydellä viitataan fyysiseen ympäristöön. Partion yhteydessä voidaan arvioida esimerkiksi kolojen, partiokämppien tai leirialueiden esteettömyyttä. Saavutettavuudella puolestaan viitataan "aineettomaan" ympäristöön, kuten tiedon, verkkosivujen ja palveluiden esteettömyyteen.

2.5 Häirintä

Häirintä voi olla muun muassa henkistä tai fyysistä kiusaamista, uhkailua, sukupuolista eriarvoistamista, epäasiallista kohtelua, syrjimistä, ahdistelua, asiattomia huomautuksia, mustamaalausta tai mitä tahansa toimintaa, jonka häirinnän kohde kokee loukkaavana tai epämiellyttävänä. Häirinnän määrittely on vaikeaa, koska se aina liittyy henkilön omaan kokemukseen asiasta. Jokin asia, mikä itsestä tuntuu normaalille, voi toisesta tuntua häiritsevälle. Häirintänä voidaan pitää sellaista käyttäytymistä, jota jatketaan, vaikka kohteeksi joutunut ilmaisee pitävänsä sitä sopimattomana.

3 Ohjeet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen

3.1 Partiossa kiinnitetään huomiota toiminnan saavutettavuuteen

Partiotoimintaa suunnitellessa ja toteuttaessa on tärkeää huomioida, että toiminta on mahdollisimman saavutettavaa ja esteetöntä kaikille toimintaan osallistuville osapuolille.

Toiminnasta viestiessä ollaan avoimia ja kerrotaan selkeästi, millaista toimintaa järjestetään, missä ja milloin toiminta toteutuu ja miten toimintaan pääsee osallistumaan. Lisäksi toiminnan viestinnässä hyödynnetään saatavilla olevia piirin ja SP:n materiaaleja, kuten kielikäännöksiä ja kuvia monipuolistamaan ja selkeyttämään viestintää.

Lippukuntien johtajistoille on tehty Sosiaalisen saavutettavuuden koulutus Moodlessa, jonka avulla voi tarkastella omia asenteita ja toiminnan avoimuutta. Sosiaalisen saavutettavuuden koulutus [Moodlessa](#).

Lippukuntien kolojen esteettömyyttä voi tarkastella Kolotutka-työkalun avulla. Kolotutka [partion nettisivuilla](#).

3.2 Partiossa kiinnitetään huomiota tapahtumien saavutettavuuteen

Partiotapahtuman suunnittelun keskeinen päämäärä on, että mahdollisimman moni osallistuja pystyy osallistumaan tapahtumaan ja saa tapahtumasta positiivisen kokemuksen. Saavutettavassa tapahtumassa jokainen osallistuja tuntee itsensä tervetulleeksi ja hyväksytyksi. Osallistujan ei tarvitse pelätä sitä, että hän jää yhteisön ulkopuolelle tai hänen ilmoittamiaan henkilökohtaisia tarpeitaan ei ole huomioitu.

Saavutettavuus lisää yhdenvertaisuutta eli sitä, että kaikki ovat samanarvoisia yksilöitä, eikä ketään syrjitä. Tulee muistaa, että erityispiirteet ovat usein yksilöllisiä ja moninaisia. Tämän takia harvoin mikään tapahtuma on täysin ja kaikkien saavutettavissa. Voimme kuitenkin tehdä tapahtumista saavutettavampia madaltamalla osallistumisen kynnyksiä, poistamalla saavutettavuuden tiellä olevia esteitä, sekä kehittämällä viestintää monipuolisemmaksi, avoimemmaksi ja selkeämmäksi. Piirin tapahtumien suunnittelussa ja toteutuksessa käytetään Helppo tulla -tunnusta. Tunnuksen avulla tapahtumista tehdään mahdollisimman saavutettavia. Helppo tulla -tunnus [partion nettisivuilla](#).

Järvi-Suomen Partiolaisten tapahtumia järjestettäessä hyödynnetään Saavutettavuus partiotaapahtumissa -ohjetta ja Helppo tulla -tunnusta. Tavoitteena on käyttää Helppo tulla -tunnusta aktiivisesti myös lippukunnissa. Saavutettavuus partiotaapahtumissa -ohje [partion nettisivuilla](#).

3.3 Partio on häirinnästä ja kiusaamisesta vapaa harrastus

Turvallisemman tilan periaatteet ovat käytössä kaikissa tapahtumissa ja kokouksissa. Ne toimitetaan ennen tapahtumaa osallistujille tai käydään yhdessä läpi tapahtuman alussa.

Turvallisemman tilan periaatteet:

- Tapahtumassamme ei ole tilaa väkivallalle tai suvaitsemattomuudelle.
- Olen avoin ja kuunteleva.
- En oletta. En tee oletuksia identiteetistä, sukupuolesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, partio- tai muusta taustasta, sosioekonomisesta asemasta, elämäntilanteesta tai perhesuhteista. En oletta, että kaikki ajattelevat samoin tai pystyvät samaan kuin minä.
- Arvostan moninaisuuttamme ja annan muille tilaa ilmaista itseään.
- Kunnioitan toisten henkilökohtaista tilaa ja rajoja, niin fyysisiä kuin muunlaisiakin.
- Välitän ja pidän huolta itsestäni, muista ja ympäristöstä.
- Myötävaikutan ja levitän positiivista ilmapiiriä.
- Olen luottamuksen arvoinen.

Turvallisemman tilan periaatteet valmiina diana [partion nettisivuilla](#).

Häirintäyhdyshenkilöt neuvovat ja tukevat, jos partiolainen on kohdannut häirintää, syrjintää, kiusaamista tai muuta epätasa-arvoista kohtelua. Häirintäyhdyshenkilöt esitellään tapahtuman alussa ja kerrotaan, miten heihin voi olla yhteydessä tapahtuman aikana tai jälkeen.

Häirintäyhdyshenkilöitä on aina vähintään kaksi. Tavoite olisi, että he olisivat eri sukupuolta edustavia, jotta useampi osallistuja voisi tuntee olonsa turvallisiksi heihin yhteyttä ottaessaan. Häirintäyhdyshenkilön kanssa käydyt keskustelut ovat aina luottamuksellisia.

Häirintäyhdyshenkilöt ovat käytössä Järvi-Suomen Partiolaisten piirin tapahtumissa. Suositellaan, että myös lippukuntaleireillä ja -retkillä olisi häirintäyhdyshenkilöt. He voivat olla esimerkiksi lippukunnan turva-aikuisia.

Ohjeet puuttua häirintätilanteisiin

Ennaltaehkäisevästä työstä ja hyvistä pelisäännöistä huolimatta häirintää voi aina ilmetä. Jos olet ulkopuolisena häirintätilanteessa, tärkeintä on puuttua asiaan.

1. Pysäytä tilanne

- Pysäytä meneillään oleva häirintä vetoamalla toiminnan arvoihin/sääntöihin. Jos tilaisuudessa on käytössä Turvallisemman tilan periaatteet, voit vedota niihin.
Esimerkkejä:
 - Sovimme yhdessä toimivamme tietyllä tavalla ja tällainen toiminta on syrjintää/loukkaavaa.
 - Sovimme yhdessä, että kaikki saavat olla täällä sellaisia kuin ovat. Miten ajattelet tällaisen puheen vaikuttavan ryhmän ilmapiiriin?
- Osoita tukeasi kohteelle arvojen kautta:
 - Partiossa kaikki saavat olla sellaisia kuin ovat eikä kenenkään pidä kohdata häirintää.

2. Keskustele

- Syrjinnän kohteen tukemiseksi ja häirinnästä vapaan tilan luomiseksi on tärkeää keskustella tapahtuneesta eri osapuolten kanssa. Keskustelut on syytä pitää pian

tapahtuman jälkeen, mutta niissä tärkeämpää on turvallinen keskustelutila kuin nopeus. Tukea keskusteluihin saa esimerkiksi järjestökoordinaattorilta.

- Keskustelu syrjinnän kohteen kanssa:
 - Kerro hänelle, että syrjintä ei ole hänen vikansa ja että johtajat ja muut partiotoimijat ovat hänen tukenaan.
 - Varmista, että hän on kunnossa ja keskustele miten hän haluaa, että asiaa käsitellään.
 - Ole tukena.
- Keskustelu tekijän kanssa:
 - Älä tuomitse ihmistä vaan teko.
 - Kysy miksi hän toimi niin ja huomasiiko hän, että teko oli syrjivä.
 - Mikäli teko kohdistui johonkin tiettyyn ryhmään, esitä kysymyksiä mihin hänen käsityksensä kyseisestä ryhmästä perustuvat.
- Keskustelu muiden ryhmäläisten/osallistujien kanssa:
 - Kerratkaa yhteisiä sääntöjä ja arvoja.
 - Keskustelkaa mitä jokainen voi tehdä syrjintätilanteissa.

3. Toimikaa yhdessä

- Kerro johtajistossa tai muussa luottamuksellisessa ryhmässä mitä tapahtui ja miten toimit. Pohtikaa yhdessä rakentavasti vaihtoehtoisia tilanteeseen puuttumisen tapoja.
- Sopikaa yhdessä yhdenvertaisuuden edistämisestä jatkossa. Jakakaa vastuuta.

Lähde: [Matti Jutila – Miten puuttua syrjintään ja häirintään nuorisotyössä? 22.4.2018](#)

Tavoitteena on nollatoleranssi kiusaamiselle, häirinnälle ja syrjinnälle. Partiossa käytämme Mukavasti yhdessä -ohjetta, josta saa apua kiusaamistilanteiden ennaltaehkäisyyn ja niihin puuttumiseen. Mukavasti yhdessä -ohje [partion nettisivuilla](#).

Vaikka tavoitteena on turvallisen toimintaympäristön varmistaminen, voivat mukana olevat henkilöt kokea häirintää, kiusaamista, kaltoinkohtelua tai väkivaltaa. Tällaisissa tilanteissa kannustamme ottamaan mahdollisimman pian yhteyttä lippukunnan turva-aikuiseen, asiasta vastaavaan partiojohtajaan tai tuntemaasi vastuuhenkilöön partiossa (esim. lippukuntatyöstä vastaava järjestökoordinaattori tai tapahtuman häirintäyhdyshenkilö). Jos tilanne on sellainen, että tietoja ei voi ilmoittaa avoimesti tai et tiedä kelle asiasta ilmoittaisit, ilmoituksen voi tehdä anonyymisti verkkolomakkeella: <https://app.falcony.io/suomenpartiolaiset/links/avoim>

3.4 Partio on turvallinen paikka harrastaa ja tehdä vapaaehtoistyötä

Partiossa on käytössä Turvallisesti yhdessä -koulutus ja tukimateriaalia aiheesta ja lippukunnissa käytössä turva-aikuisen pesti.

Järvi-Suomen Partiolaisten piiritoiminnassa ja jokaisessa lippukunnassa on nimetty turva-aikuinen. Hän on täysi-ikäinen henkilö, joka tuntee Turvallisesti yhdessä -ohjeistuksen ja osaa auttaa muita johtajia ohjeistukseen liittyvissä asioissa. Piirin ja lippukunnan on työskenneltävä sen eteen, että sen jäsenet tietävät, että turva-aikuiseen voi olla yhteydessä, mikäli havaitsee kaltoinkohtelua partiotoiminnassa. Piirillä on nimettynä työntekijä, joka toimii turva-aikuisen tukena.

Kaikki yli 15-vuotiaat ryhmänjohtotehtävissä toimivat käyvät Turvallisesti yhdessä -koulutuksen. Kurssisuoritus on voimassa viisi vuotta, jonka jälkeen kurssi tulee suorittaa uudelleen.

Turvallisesti yhdessä -koulutus ja tukimateriaali [partion nettisivuilla](#).

Turva-aikuisen pestikuvaus [partion nettisivuilla](#).

Lisätietoja turva-aikuisesta [partion nettisivuilla](#).

3.5 Partiossa koulutetaan yhdenvertaisuudesta

Järvi-Suomen Partiolaiset järjestävät erilaisia koulutuksia taatakseen kaikille avoimen partion. Piirissä edistetään moninaisuutta koulutuksissa. Järvi-Suomen Partiolaiset kannustavat ja tukevat jäsenistön hakeutumista Suomen Partiolaisten moninaisuuskoulutuksiin ja -tapahtumiin.

3.6 Viestinnällä edistetään yhdenvertaisuutta

Partion viestinnässä kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja edistetään partion avoimuutta ottamalla huomioon erilaiset kohderyhmät.

Tuotamme selkeämpää sisältöä ja käytämme tarvittaessa erilaisia kielikäännöksiä ja selkokieltä. Tavoitteena on helpottaa partioon liittymistä ja partiossa pysymistä. Viestinnässä käytettävä kuvasto on moninaista.

4 Lippukuntien omat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat

Järvi-Suomen Partiolaisten lippukunnat voivat ottaa tämän suunnitelman käyttöönsä tai tehdä omat suunnitelmansa ja käyttää tätä suunnitelman pohjana.

Ohje lippukunnan oman yhdenvertaisuussuunnitelman tekemiseen [partion nettisivuilla](#).

5 Suunnitelman seuranta ja arviointi

Järvi-Suomen Partiolaisten piirin johto yhdessä piirin moninaisuusryhmän kanssa seuraa ja arvioi suunnitelman toteutumista esimerkiksi yhdenvertaisuustyökalun avulla, ja huolehtii suunnitelman päivittämisestä vuosittain. Yhdenvertaisuustyökalu [Finlexin nettisivuilla](#).

Suunnitelma on osa piirihallituksen ja piirin luottamushenkilöiden perehdytystä.

6 Hyödyllisiä linkkejä

- <https://yhdenvertaisuus.fi/> - oikeusministeriön ylläpitämä tietopankki yhdenvertaisuudesta ja syrjimättömyydestä
- <https://ihmisoikeudet.net/> - tietoa ihmisoikeuksista
- <https://seta.fi/sateenkaaritieto/> - ajantasaista tietoa sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuudesta
- <https://kotoutuminen.fi/> - verkkopalvelu maahan muuttaneita kohtaaville

Dokumentissa mainitut linkit

- Sosiaalisen saavutettavuuden koulutus:
<https://moodle.partio.fi/course/view.php?id=437>
Kolotutka: <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnan-johtaminen/moninaisuus/miten-toiminnassa-otetaan-kaikki-huomioon/kolojen-esteettomyden-tarkistuslista/>

- Saavutettavuus partiotapahtumissa -ohje: <https://www.partio.fi/wp-content/uploads/2019/09/Partiotapahtumien-saavutettavuusohje.pdf>
- Helppo tulla -tunnus: <https://www.partio.fi/partiolaiselle/tekemista-ja-kokemuksia/helppo-tulla-tunnus/>
- Turvallisemman tilan periaatteet valmiina diana: <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnan-johtaminen/moninaisuus/miten-toiminnassa-otetaan-kaikki-huomioon/>
- Mukavasti yhdessä -ohje: <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnan-johtaminen/toiminnan-turvallisuus/mukavasti-yhdessa/>
- Turvallisesti yhdessä -koulutus ja tukimateriaali: <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnan-johtaminen/toiminnan-turvallisuus/turvallisesti-yhdessa/>
- Turva-aikuisen pestikuvaus: <https://www.partio.fi/wp-content/uploads/2018/05/turva-aikuinen-pestikuvaus-22.06.2016.pdf>
- Lisätietoja turva-aikuisesta: <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnan-johtaminen/toiminnan-turvallisuus/turvallisesti-yhdessa/turva-aikuinen/>
- Ohje lippukunnan oman yhdenvertaisuussuunnitelman tekemiseen: <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnan-johtaminen/moninaisuus/yhdenvertaisuussuunnitelma/>

Lähteet:

<https://ltk.fi/hairintayhdyshenkilö/>

<https://ihmisoikeusliitto.fi/miten-puuttua-syrjintaan-ja-hairintaan-nuorisotyossa/>